

Bilag til f. t. l. vedr. færdselsloven

vokatens Meddelelse nr. 6/1998 om ændringer i færdselsloven og Rigsadvokaten Informerer nr. 8/1998 om blandt andet strafudmålingen ved samtidig spirituskørsel og kørsel uden at have erhvervet kørekort.

Retningslinjerne i Rigsadvokaten informerer nr. 11/1999 er endvidere suppleret i Rigsadvokaten Informerer nr. 17/1999 om behandlingen af sager om overtrædelse af bestemmelserne om hastighedsbegrænsere (bilag 6).

3. Generelle bemærkninger om straffastsættelsen på færdselslovsområdet.

3.1. Strafudmålingen

Udmålingen af bøder efter færdselsloven er i et vist omfang nærmere beskrevet i forarbejderne til de enkelte bestemmelser. Således er blandt andet udgangspunktet for størrelsen af straffene for spiritus- og promillekørsel, kørsel i frakendelsestiden og kørsel uden at have erhvervet førerret samt straffene for hastighedsovertrædelser udførligt angivet i bemærkningerne til lovforslagene.

I øvrigt gælder de almindelige strafudmålingsregler i straffeloven for straffastsættelsen ved overtrædelse af færdselsloven, herunder straffelovens § 80.

Ifølge denne bestemmelse skal der ved straffens udmåling tages hensyn til lovovertrædelsens grovhed og til oplysninger om gerningsmandens person, herunder om hans almindelige personlige og sociale forhold, hans forhold før og efter gerningen samt hans bevæggrunde til denne.

Endvidere gælder straffelovens § 51, stk. 3, der bestemmer, at der ved fastsættelsen af sumbøder »inden for de grænser, som hensynet til lovovertrædelsens beskaffenhed og de i § 80 nævnte omstændigheder tilsteder« skal tages »særligt hensyn til den skyldiges betalingsevne og til den opnåede eller tilsligtede fortjeneste eller besparelse.«

Bødestørrelsen for overtrædelse af færdselsloven er blevet reguleret i takt med den almindelige prisudvikling, og i 1975 behandlede Højesteret spørgsmålet om størrelsen af en sådan forhøjelse (U 1976.100 H).

Anklagemyndigheden havde nedlagt påstand om en bøde på 300 kr. for en hastighedsovertrædelse. Dette var en forhøjelse med 50 procent af de bødetakster, der var anvendt siden 1970.

Højesteret tiltrådte, at den økonomiske udvikling i samfundet begrundede en forhøjelse af de hidtidige bødetakster, men præventive hensyn fandtes ikke i almindelighed at kræve en større forhøjelse end 25-30 procent. Højesteret fastsatte derfor bøden til 250 kr. I en dom af samme dato (U 1976.104 H) udtalte Højesteret sig om spørgsmålet om, hvorvidt bøderne til personer med lav indkomst skulle nedsættes.

Rigsadvokaten havde i meddelelse nr. 2/1975 opgivet gældende praksis om halvering af bøder til personer med typisk lav indkomst, som for eksempel unge under uddannelse, værnepligtige og folkepensionister.

Højesteret udtalte, at straffelovens § 51, stk. 3, måtte føre til, at bøder i almindelighed af domstolene udmåles under hensyn til tiltaltes betalingsevne, og at tilstrækkeligt sikre oplysninger om en tiltaltes økonomiske forhold må tages i betragtning af domstolene. Højesteret nedsatte derfor den normale bøde på 250 kr. til 125 kr. efter oplysning om tiltaltes stilling (studerende) og økonomiske forhold.

Dette udgangspunkt er dog til dels fraveget ved bøder for overtrædelse af færdselslovens § 117, stk. 5, 2. pkt. (kørsel uden at have erhvervet kørekort), jf. de to nedenfor nævnte Vestre Landsrets domme.

I U 1998.1053 V havde tiltalte ført en registreringspligtig knallert uden at have erhvervet kørekort til hverken motorcykel eller bil. Byretten udtalte, at udgangspunktet for bødestrafen herfor var 5.000 kr., men under hensyn til tiltaltes indtægtsforhold fastsattes bøden til 3.000 kr. Landsretten bemærkede, at der ved udmålingen af bødestrafen skal tages særligt hensyn til størrelsen af en opnået eller tilsliget økonomisk fordel ved ikke at have erhvervet førerret. Landsretten tiltrådte derfor, at bøden i et tilfælde af førstegangskørsel uden at have erhvervet førerret er 5.000 kr., og da den opnåede økonomiske fordel ikke er afhængig af indtægtsniveau, blev bøden forhøjet til 5.000 kr.

I U 1999.652 V nedlagde anklagemyndigheden påstand om en bøde på 5.200 kr. til en person under 18 år, der havde ført en registreringspligtig knallert uden førerbevis og uden at benytte styrthjelm. Landsretten udtalte, at da tiltalte på gerningstidspunktet ikke kunne erhverve kørekort på grund af sin alder, kunne bøden ikke fastsættes under hensyn til den økonomiske fordel i forbindelse med lovovertrædelsen. Bøden måtte